

MUNKAERŐPIACI TÜKÖR
2016

MUNKAERŐPIACI TÜKÖR

Az évkönyvsorozat szerkesztőbizottsága

BUSCH IRÉN – főosztályvezető, Belügyminisztérium, Közfoglalkoztatási Statisztikai, Elemzési és Monitoring Főosztály • FAZEKAS KÁROLY – főigazgató, MTA Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont • KOLTAY JENŐ – ny. tudományos főmunkatárs, MTA Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont Közgazdaság-tudományi Intézet • KÖLLŐ JÁNOS – tudományos tanácsadó, MTA Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont Közgazdaság-tudományi Intézet • LAKATOS JUDIT – szakmai főtanácsadó, Központi Statisztikai Hivatal • SZABÓ-MORVAI ÁGNES – tudományos munkatárs, MTA Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont Közgazdaság-tudományi Intézet

Sorozatszerkesztő

FAZEKAS KÁROLY

MUNKAERŐPIACI TÜKÖR 2016

**SZERKESZTETTE
FAZEKAS KÁROLY
KÖLLŐ JÁNOS**

**MTA KÖZGAZDASÁG- ÉS REGIONÁLIS TUDOMÁNYI
KUTATÓKÖZPONT KÖZGAZDASÁG-TUDOMÁNYI INTÉZET
BUDAPEST, 2017**

A kiadó címe:
MTA Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont
Közgazdaság-tudományi Intézet
1097 Budapest, Tóth Kálmán u. 4.
A kiadvány megrendelhető a kiadó címén
e-mail: biblio@krtk.mta.hu
telefon: (+36-1) 309-2649

E kiadvány megjelenését támogatta a Magyar Tudományos Akadémia,
a Nemzetgazdasági Minisztérium
és a Közös a Jövő Munkahelyeiért Alapítvány

Copyright © MTA Közgazdaság- és Regionális Tudományi
Kutatóközpont Közgazdaság-tudományi Intézet, 2017
Borító fotó © Czigány Ákos, 2017

ISSN 1586-460X

Felelős kiadó: Fazekas Károly
Olvasószerkesztő: Patkós Anna
Műszaki szerkesztő: Kravjánszki Róbert
Nyomdai előkészítés: font.hu
Typográfia: Garamond, Franklin Gothic
Nyomdai munkák: Oliton Kft.

TARTALOM

Előszó	9
A magyarországi munkapiac 2016-ban (<i>Bakó Tamás & Lakatos Judit</i>)	17
A gazdasági környezet alakulása	19
Munkaerő-kínálat, foglalkoztatottság	19
Munkaerő-kereslet és munkaerő-tartalék	23
A keresetek alakulása	30
Hivatkozások	38
Közelkép: Munkaerőhiány	39
A szerkesztő előszava (<i>Köllő János</i>)	41
1. Fogalom és mérés	48
1.1. Mit értünk „munkaerőhiányon”? (<i>Köllő János, Nagy Daniella & Tóth István János</i>)	48
1.2. A „munkaerőhiány” a hazai közbeszédben (<i>Tóth István János & Nyíró Zsanna</i>)	57
1.3. Az alapvető hiányindikátorok alakulása (<i>Köllő János, Nyíró Zsanna & Tóth István János</i>)	63
1.4. Torzítások az üres állások statisztikáiban, valamint a vállalati és munkaközvetítői hiányjelzésekben (<i>Köllő János & Varga Júlia</i>)	73
1.5. Hiány és munkanélküliség (<i>Köllő János & Varga Júlia</i>)	76
2. A „szokásos gyanúsítottak” – demográfiai csere és külföldi munkavállalás	84
2.1. Demográfiai csere (<i>Hermann Zoltán & Varga Júlia</i>)	84
2.2. A demográfiai csere foglalkozási szerkezetre gyakorolt hatásáról (<i>Czethoffer Éva & Köllő János</i>)	91
2.3. A külföldi munkavállalás és a munkaerőhiány (<i>Hárs Ágnes & Simon Dávid</i>)	94
3. Toborzási nehézségek, üzleti helyzet és bérek – vállalati szintű elemzés	109
3.1. Toborzási nehézségekre panaszkodó vállalatok (<i>Tóth István János & Nyíró Zsanna</i>)	109
3.2. Manifeszt hiányhelyzetek: betöltetlen állások és kihasználatlan kapacitások (<i>Hajdu Miklós, Köllő János & Tóth István János</i>)	114
3.3. Bérszint, manifeszt hiányhelyzetek, tervezett és tényleges béremelkedés (<i>Köllő János, Reszegi László & Tóth István János</i>)	119
3.4. A relatív bérek alakulása hosszabb távon. Azonosíthatók-e hiányhelyzetekre utaló jelek? (<i>Czethoffer Éva & Köllő János</i>)	126

4. Munkaerőhiány és szakképzés	132
4.1. Szakmunkásképzés (<i>Köllő János</i>)	132
4.2. Diákok pályaválasztási tervei: ki szeretne tudományos-műszaki pályára lépni? (<i>Blaskó Zsuzsa & Artur Pokropek</i>)	141
5. Az alkalmazkodókészség szerepe	150
5.1. Merre halad a kereslet? A nem kognitív készségek felértékelődése (<i>Fazekas Károly</i>)	150
5.2. Foglalkozási mobilitás Magyarországon (<i>Varga Júlia</i>)	160
5.3. Felnőttkori tudásfelhalmozás (<i>Köllő János</i>)	169
5.4. Képzéssel a munkaerőhiány ellen? A munkaügyi központok által szervezett vagy finanszírozott képzések célzása és eredményessége (<i>Adamecz-Völgyi Anna, Csillag Márton, Molnár Tamás & Scharle Ágota</i>)	173
A munkapiaci szakpolitika eszközei (2015. május – 2016. március) (<i>Hajdu Miklós, Makó Ágnes, Nábelek Fruzsina & Nyíró Zsanna</i>)	183
1. Intézményi változások	185
2. Támogatások	187
3. Szolgáltatások	188
4. Aktív foglalkoztatáspolitikai eszközök és komplex	189
5. Munkapiaci hatású szakpolitikai eszközök	192
Függelék	194
Statisztikai adatok	197
1. Alapvető gazdasági adatok	199
2. Népeség	201
3. Gazdasági aktivitás	204
4. Foglalkoztatottak	212
5. Munkanélküliek	222
6. Keresetek	239
7. Oktatás	246
8. Munkaerő-kereslet	250
9. Regionális különbségek	253
10. Munkaügyi kapcsolatok	261
11. Jóléti ellátások	266
12. Munkát terhelő adók	272
13. Nemzetközi adatok	276
14. A fontosabb adatok forrásai	279
Munkapiaci kutatások. Válogatott bibliográfia (<i>Bálint Éva</i>)	285
Függelék. Táblázatok és ábrák jegyzéke	295

A KÖTET SZERZŐI

ADAMECZ-VÖLGYI ANNA – BUDAPEST INTÉZET
BAKÓ TAMÁS – MTA KRTK KTI
BÁLINT ÉVA – MTA KRTK KTI
BLASKÓ ZSUZSA – EUROPEAN COMMISSION, JOINT RESEARCH CENTRE (JRC),
UNIT JRC.B.4 – HUMAN CAPITAL AND EMPLOYMENT
CZETHOFFER ÉVA – MTA KRTK KTI
CSILLAG MÁRTON – BUDAPEST INTÉZET
FAZEKAS KÁROLY – MTA KRTK KTI
HAJDU MIKLÓS – GAZDASÁG- ÉS VÁLLALKOZÁSKUTATÓ INTÉZET
HÁRS ÁGNES – KOPINT-TÁRKI
HERMANN ZOLTÁN – MTA KRTK KTI
KÖLLŐ JÁNOS – MTA KRTK KTI
LAKATOS JUDIT – KSH
MAKÓ ÁGNES – GAZDASÁG- ÉS VÁLLALKOZÁSKUTATÓ INTÉZET
MOLNÁR TAMÁS – BUDAPEST INTÉZET
NÁBELEK FRUZZSINA – GAZDASÁG- ÉS VÁLLALKOZÁSKUTATÓ INTÉZET
NAGY DANIELLA – GAZDASÁG- ÉS VÁLLALKOZÁSKUTATÓ INTÉZET
NYÍRŐ ZSANNA – GAZDASÁG- ÉS VÁLLALKOZÁSKUTATÓ INTÉZET
ARTUR POKROPEK – EUROPEAN COMMISSION, JOINT RESEARCH CENTRE (JRC),
UNIT JRC.B.4 – HUMAN CAPITAL AND EMPLOYMENT
RESZEGI LÁSZLÓ – BUDAPESTI CORVINUS EGYETEM
SCHARLE ÁGOTA – BUDAPEST INTÉZET
SIMON DÁVID – ELTE TÁTK
TAJTI JÓZSEF – NGM
TÓTH ISTVÁN JÁNOS – MTA KRTK KTI, CRCB
VARGA JÚLIA – MTA KRTK KTI